

ЗВЕРСТВЫ НА ГРАНИЦЫ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Дзяржсакратар адзначыў, што апошнім часам ідзе паток негатыўнай інфармацыі, Беларусь спрабуюць папракнуць ледзь не ў патуранні нелегальнай міграцыі. «Тут трэба глядзець у корань пытання. Так, мы фіксуем павелічэнне патоку нелегальнай міграцыі на захаднім напрамку. Але хіба гэта навіна для еўрапейскіх краін? Памойму, не. І ўжо на працягу некалькіх гадоў паток нелегальных мігрантаў у краіны Еўропы, асабліва з краін Блізкага Усходу, нарастае. Ці варта ў гэтым папракаць Беларусь і разглядаць яе як цэнтр нейкага зла. Не, трэба паглядзець у корань і пашукаць прычыны, чаму гэта адбываецца», — сказаў Аляксандр Вальфовіч.

Ён нагадаў, што менавіта краіны калектыўнага Захаду пад падставу прыўнясення дэмакратычных каштоўнасцяў уцягнулі ў стан вайны многія краіны Блізкага Усходу, якія некалі квітнелі: «Звяргаюць лідараў, разбураюць гарады, эканоміку. І акрамя голаду, галечы, гора, выбухаў бомбаў на тэрыторыі гэтых краін нічога не адбываецца. Вядома ж, мірнае насельніцтва спрабуе знайсці тыя краіны, дзе гэтага няма. Дзе добрыя дэмакратычныя каштоўнасці, як рэкламуюць гэта сёння еўрапейскія дзяржавы. І яны выбіраюць розныя маршруты, спрабуюць прабрацца туды і мірна жыць, працаваць, гадаваць сваіх дзяцей».

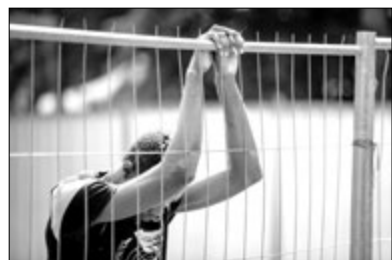
«Толькі, на жаль, да іх ставяцца ў Еўропе як да жывёлы. Як калісьці ў канцлагерах да ваеннапалонных. Заганяюць на закрытыя тэрыторыі, агароджаюць калючым дротам, утрымліваюць у нечалавечых умовах. Адсутнасць вады, ежы і іншых нармальна агульначалавечых элементаў каштоўнасцяў. Абліваюць іх з вадаміятаў, трыюцца газам для таго, каб людзі, якія пачынаюць абрацца, маўчалі», — пералічыў факты Аляксандр Вальфовіч.

Следчы камітэт высвятляе абставіны забойства грамадзяніна Ірака. Пра гэта БелТА паведамлілі ў СК. Следчымі праведзены агляд месца здарэння, зафіксавана следавая карціна, дапытаны сведкі, у тым ліку супрацоўнікі Дзяржаўнага пагранічнага камітэта і мясцовыя жыхары. Для ўстанаўлення дакладнай прычыны смерці прызначана судовая-медыцынская экспертыза. Паводле папярэдняй інфармацыі ДКСЭ, факт гвалтоўнай смерці знайшоў сваё пацвярджэнне. Цэнтральны апарат Следчага камітэта па гэтым факце распачаў крымінальную справу па ч. 1 арт. 139 (забойства) КК. Праводзіцца комплекс следчых дзеянняў і працэсуальных мерапрыемстваў.

Ён канстатаваў, што ў гэтым пытанні ў некаторых еўрапейскіх краінах пайшлі яшчэ далей. «З тэрыторыі нашых сумежных краін выштурхоўваюць людзей на тэрыторыю Беларусі, ведаючы пра тое, што ў нас надзейна ажыццяўляецца ахова Дзяржаўнай граніцы, што мы гэта бачым. Гэта значыць яны па сутнасці штурхаюць жывым шчытом гэтых мірных людзей на нашых пагранічнікаў. Перад гэтым збіваюць іх да напайпрытомнага стану, забіраюць дакументы. Не лічацца ні з чым —

жанчыны, дзеці, — канстатаваў дзяржсакратар Савета бяспекі. — Гэта доўжыцца ўжо на працягу некалькіх тыдняў. Мы гэта ўсё бачым. Дзе ж тут дэмакратычныя каштоўнасці, пра што можна казаць?».

Літва фактычна стварае на сваёй тэрыторыі канцэнтрацыйныя лагеры для мігрантаў, забываючы аб правах чалавека, заявіў **старшыня Пастаяннай камісіі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Савета Рэспублікі Сяргей РАЧКОЎ**. Ён назваў паводзіны літоўскіх улад і палітыкаў «безадказнымі». На думку сенатара, яны робяць «недапушчальныя заявы», што неабходна накіроўваць гэтых людзей назад у Беларусь. «На маю думку, ім неабходна спыніцца, уключыць здаровы сэнс і падумаць, якім чынам правільна і гуманна абыходзіцца з мігрантамі. Але іх выштурхоўваюць назад на нашу тэрыторыю, адносяцца да іх не па-людску. Такое стаўленне прывяло да трагічных вынікаў», — дадаў Сяргей Рачкоў.

Цяперашняя сітуацыя з мігрантамі, якія загінулі на літоўскай граніцы, выразна дэманструе: немагчыма дастукацца да «цывілізаванага свету». Аб гэтым sb.by заўважыў **старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па правах чалавека, нацыянальных адносін і сродках масавай інфармацыі Генадзь ДАВЫДЗЬКА**. «Пры гэтым, заўважце: на літоўскім баку ніхто і не спрабуе знайсці тлумачэнне таму, што адбылося. Складваецца ўражанне, што іх урад, наадварот, зацікаўлены ў тым, каб аб факце

жорсткай расправы даведлася як мага больш людзей. Навошта? Да-статкова згадаць фашысцкія паказальныя пакаранні, якія, апроч іншага, нярэдка здзяйсняліся рукамі літоўцаў. Мэта адна — запалохаць, і запалохаць усіх тых мігрантаў, якія мелі намер бегчы ў Літву ў хуткім часе», — лічыць парламентарый.

Інцыдэнт на літоўскай граніцы — злосць і проста бесчалавечнасць. Такое меркаванне выказаў **намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па міжнародных справах Палаты**

прадстаўнікоў, старшыня Ліберальна-дэмакратычнай партыі Алег ГАЙДУКЕВІЧ. «Гэта бяссілле літоўскіх улад... Бяссілле таму, што аказалася, што за 30 гадоў Літва не мае ні пагранслужбы, ні спецслужбы», — заўважыў парламентарый.

«Літва дэ-факта стала не проста таксічнай для ўсяго свету, а канцлагерам калектыўнага Захаду XXI стагоддзя. Яна прадэманстравала поўнае банкруцтва літоўскай дэмакратычнай мадэлі развіцця, палітычную нежыццяздольнасць сваёй эліты і эканамічны міф высокаразвітой краіны. Бандыцкае, тэрарыстычнае кіраўніцтва Літвы канчаткова скінула з сябе маскі і пацвердзіла прыхільнасць да нацысцкай ідэалогіі і фашысцкіх механізмаў кіравання краінай, — адзначыў БелТА **загадчык аддзела сацыялогіі дзяржаўнага кіравання Інстытута сацыялогіі НАН, кандыдат філасофскіх навук Мікалай ШЧОКІН**. — Рыторыка і гіпотэзы экспертнай супольнасці аб пошуку сакральнай ахвяры пачалі ажыццяўляцца. Упэўнены, беларускае грамадства шакіраванае падобнымі дзеяннямі, якія нагадалі ўсім пра зверствы фашыстаў падчас Вялікай Айчыннай вайны на тэрыторыі Беларусі. Методыка літоўскіх карнікаў простая — збіванне, цкаванне сабакамі жанчын і дзяцей, катаванні. У сувязі з гэтым, трэба прызнаць, гэта толькі пачатак крывавага расправам над бежанцамі. Мігранты сталі люстэркам фашыстскай дэмакратыі і раскрылі сапраўдны твар нацысцкіх намераў калектыўнага Захаду».

Па словах аналітыка, з аднаго боку, Літва аказалася непаўнавартасная як дзяржава, з другога — заступніцтва калектыўнага Захаду матывуе на беспакараннасць дзяржаўнага тэрарызму. «Мэта — нанесці чарговы, але балючы ўдар па іміджы Беларусі і асабіста скампраметавачы Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнка. Думаю, па ходу спецслужбы заходне-еўрапейскіх краін вырашаюць свае задачы адносна нашай краіны — стварыць ачаг ваеннага канфлікту, рэлігійнай напружанасці і ўмовы для поўнамаштабнай наступальнай санкцыйнай аперацыі. Мігранты сталі небяспечнай тэрмадзернай зброяй у руках палітычных авантурыстаў заходніх краін», — адзначыў ён.

Мікалай Шчокін упэўнены, што ў найбліжэйшыя тыдні мы сутыкнемся з комплексам правакацый не толькі на граніцы. «Карусель правакацый, ціску, дыскрэдытацыі запушчана на поўную моц. Ход падзей падказвае, што будуць яшчэ ахвяры. Беларусь павінна быць гатовая не проста да новых рэалій, а да абставін, якія хутка змяняюцца. Надзвычайнае здарэнне, якое адбылося, сведчыць, што спецслужбы сумежных краін спяшаюцца, бо час сыходзіць і ініцыятыва перахоплена беларускім грамадствам, якое падтрымала кіраўніка дзяржавы і адмежавалася ад агрэсіўных і экстрэмісцкіх дзеянняў калектыўнага Захаду», — падкрэсліў эксперт.

Пётр ДУНЬКО.

Сацыялогія

«Сумарна 78 працэнтаў ставяцца негатыўна»

У беларусаў спыталі пра іх адносіны да санкцый

Па заказу ЗАТ «Другі нацыянальны тэлеканал» з 5 да 21 ліпеня Аналітычны цэнтр Есоом з прыцягненнем фонду «Украінская палітыка» правёў рэспубліканскае апытанне грамадскай думкі «Сацыяльнае мысленне і медыясістэмы». Апытана 1890 рэспандэнтаў у 126 населеных пунктах усіх рэгіёнаў Беларусі з захаваннем прынцыпу рэпрэзентатывнасці для насельніцтва Беларусі ад 18 гадоў па поле, узросце, заняццях, тыпе населенага пункта і рэгіёна прахавання рэспандэнтаў. Атрыманыя вынікі БелТА пракаменціраваў дырэктар аналітычнага цэнтра Есоом Сяргей МУСІЕНКА.

Згодна з сацдаследаваннем, **25,2 працэнта апытаных лічаць, што санкцыі нацэленыя на тое, каб зрабіць наша жыццё горшым. 17,6 працэнтаў упэўненыя, што гэта адпрацоўка сцэнарыя ціску на Расію. 15 працэнтаў лічаць, што санкцыі накіраваны на тое, каб зрабіць Беларусь залежнай.**

«На маю думку, мы атрымалі вельмі паказальныя адказы. Усяго толькі каля двух працэнтаў людзей лічыць, што ўведзеныя санкцыі зрабюць наша жыццё лепшым і Беларусь — незалежнай. Не змаглі адказаць на гэтае пытанне не так ужо і шмат — 15,6 працэнта. І тут дзяржаўныя СМІ аказалі вялікі ўплыў на разуменне людзьмі існуючага стану спраў. Ды і сама апазіцыя або тое, што ад яе засталася, якая знаходзіцца на ўтрыманні Захаду, не скрывае мэты ўвядзення гэтых санкцый, яна іх моціць увесці ў інтарэсах «заказчыка». І мы бачым вынік: чвэрць апытаных разумее, што санкцыі зрабюць наша жыццё горшым. Вельмі высокі працэнт — адпрацоўка сцэнарыя ціску на Расію. Узлаваць народ супраць Лукашэнка — не так ужо і шмат, 7,4 працэнта. Усе разумюць, хто ўводзіць санкцыі і для чаго. Таму Аляксандр Рыгоравіч тут у меншай ступені згадваецца», — расказаў Сяргей Мусіенка.

Негатыўна да санкцый супраць Беларусі ставяцца 59,9 працэнта апытаных, хутчэй негатыўна — 16,9 працэнта, нейтральна — 3,8 працэнта. Падтрымліваюць увядзеныя санкцыі крыху больш за два працэнта беларусаў.

«Па сутнасці гэта такое кантрольнае пытанне, якое карэлюе з папярэднім. Тут больш жорстка фармулёўкі, але сумарна 78 працэнтаў ставяцца негатыўна. Восць цана намаганняў тых людзей, якія цяпер патрабуюць узмацніць і зрабіць супраць нас нешта. Гэта значыць народ робіць выбар не на карысць санкцый, — падкрэсліў дырэктар Есоом. — Мы ўпершыню сутыкнуліся з такой формай, як авіяцыйныя санкцыі. І гэта датычыцца ўжо большай катэгорыі людзей. Калі раней у санкцыйным спісе былі дватры дзясяткі персон, то цяпер канкрэтнаму чалавеку дзіця ў Балгарыю не адправіць. Як яму да гэтага ставіцца? Упершыню ў гісторыі Беларусі санкцыі былі ўведзены супраць усяго народа. Не супраць канкрэтнага прадпрыемства або кіраўніка. Цяпер у той ці іншай ступені гэта закранула кожнага».

Больш за 60 працэнтаў рэспандэнтаў адназначна ў тым, што пратэсты аказалі негатыўнае ўздзеянне на

якасць жыцця насельніцтва. 13 працэнтаў не заўважылі змен. Не змаглі адказаць 22,2 працэнта.

«Цікавым у гэтым даследаванні было тое, што мы яго зрабілі па блоку пытанняў, падобных да тых, што рабілі з БелТА паўгода таму, і параўналі адказы людзей. Нам было важна зразумець дынаміку. І практычна ацэнкі тыя ж. Невялікае адрозненне ў 5-7 працэнтаў. Значыць, гэта меркаванне ў прынцыпе сталае і склалася ўжо тады. Яно не зведала значнага ўплыву. Не змаглі адказаць 22,2 працэнта. Пра што ідзе размова? Людзі праз паўгода глядзяць на сітуацыю і думаюць: было гэта ці не? Наогул, гэта на мяне ўплывала? Я не памятаю. Значыць, тыя акцыі, якія былі, — гэта ў асноўным Мінск і крыху абласныя гарады. А жыхары раёнаў і іншых населеных пунктаў проста былі ў шоку: што гэта ў вас там адбываецца? Гэта значыць мы ўбачылі, што праз паўгода меркаванне людзей таксама ў асноўным не змянілася. У прынцыпе, 60—70 працэнтаў упэўненыя, што гэта негатыўна, але частка ўжо нават забылася пра тыя падзеі. Такое цікавае зрушэнне ў «не магу адказаць». Гэта звязана з чалавечай памяццю», — дадаў Сяргей Мусіенка.

Што датычыцца пытання, чые інтарэсы выказваюць лідары апазіцыі, то тут адбыліся значныя змены. «Народа Беларусі ў цэлым»: у лютым — 14,2 працэнта, у ліпені — 4,7 працэнта. «Некаторых слаёў»: люты — 10 працэнтаў, ліпень — 6,1 працэнта. «Толькі ўласныя»: у лютым — 17,2 працэнта, у ліпені — 16,6 працэнта. Інтарэсы іншых краін — 23 працэнта і 41,4 працэнта адпаведна.

«Людзі пачынаюць пераасэнсоўваць, што адбывалася. І тут зноў прасочваецца вялікая роля СМІ. Мы часта не разумелі, што за ўсім гэтым было. Журналісты шмат і талкова цяпер расказваюць аб сапраўдных матывах дзеянняў тых, хто пакінуў краіну. Многія пачынаюць задумвацца: яны ездзяць, заклікаюць іншыя краіны да санкцый. І народ гэта бачыць. Дзеянні збеглай апазіцыі прыводзяць да таго, што людзі, нават якія маюць іншы пункт гледжання, разумюць, што тыя далёка «не героі з рамана». Яны героямі не былі і не могуць імі быць. Аб інтарэсах Беларусі не клапаціцца. Аб сваіх — так. Аб інтарэсах іншых краін — так. І падкрэсліваюць гэта. Што мае дакладнае адлюстраванне», — канстатаваў Сяргей Мусіенка.

Тым часам

Стралялі і цкавалі сабакамі

На ўчастку Лідскага пагранічнага атрада непасрэдна на лініі граніцы выяўлены пяць грамадзян Ірака, якія былі гвалтоўна вытураныя сумежным бокам у Беларусь. Пра гэта БелТА паведамліў **афіцыйны прадстаўнік Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Антон Бычкоўскі**. «Замежнікі мелі знешнія прыкметы ўжывання гвалту з выкарыстаннем агнястрэльнай зброі і сляды ўкусаў сужбовых сабак», — расказаў Антон Бычкоўскі. Як адзначылі ў Дзяржапагранкамітэце, пацярпелым аказана першая дапамога, пасля чаго яны былі дастаўлены ў медыцынскія ўстановы.

Выправаджанне людзей, якія шукаюць прытулку, не ўзгадняецца ні з Канвенцыяй аб статусе бежан-

цаў, ні з Хартыяй ЕС аб асноўных правах чалавека, ні з іншымі дакументамі аб правах чалавека. Пра гэта заявіла **прадстаўнік Літоўскага Чырвонага Крыжа Эгле САМУХАВАЙТЭ**, паведамліла Delfi. Яна адзначыла, што ў краіну не пускаюць «уразлівых» людзей. «Афіцыйная інфармацыя Дэпартаменту статыстыкі сведчыць, што ў патоку мігрантаў амаль чвэрць — непаўналетнія і амаль траціна — жанчыны», — заявіла Самухавайтэ. Прадстаўнік Літоўскага Чырвонага Крыжа таксама адзначыла, што ўзнікае пытанне і ў сувязі з непрапарцыянальным выкарыстаннем сілы супраць асоб, якія жадаюць звярнуцца па пытанні прыстанішча.